

Asia: VN/34144/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Edustaako vastaaja

Ammattijärjestöä

2. Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta varhaisen tuen saatavuuden parantamisesta?

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 2:

Suomen Yleislääkärit ry kiittää mahdollisuudesta lausua terveydenhuoltolain muutosesityksestä.

Suomen Yleislääkärit ry kannattaa ehdotettuja muutoksia äitiys- ja lastenneuvolapalveluihin.

Pidämme järkevänä muuttaa terveydenhuoltolakia suunnitellulla tavalla äitiysneuvolan ja lastenneuvolapalveluiden järjestämisen osalta ja luopua lailla tarkan ajankohdan ja sisällön säätämisestä. Valtioneuvoston asetuksilla voidaan ajankohtaisesti ja joustavammin ohjata jatkossa muuttuvassa toimintaympäristössä ja toiminnan kehittyessä tuotettavien palveluiden sisältöä, toteuttamistapaa ja ammattilaisten rooleja.

Suomen Yleislääkärit ry kannattaa kouluterveydenhuollon lääkärintarkastusten kohdentamista huoliperusteella siten, että jokaisella oppilaalla olisi lisäksi mahdollisuus päästä lääkärintarkastukseen näin halutessaan. LT Kirsi Nikander toteaa vuonna 2024 tarkastetussa väitöskirjassaan, että tutkimuslöydökset tukevat lääkärintarkastusten kohdentamista vanhempien, opettajien ja terveydenhoitajien huolten perusteella (<http://hdl.handle.net/10138/356748>). Erityisesti psykososiaalisissa huolissa voisi hyödyntää moniammatillista arviota sopivimman hoitomenetelmän löytämiseksi. Myös oppilaan itsensä oma huoli on syytä huomioida.

Terveystarkastuksen tarkastus vuosittain tulisi säilyttää ja lääkärin tai muun soveltuvan ammattilaisen tarkastus tehtäisiin tarvittaessa. Lääkärin tarkastusresurssit kannattaa kohdentaa niistä eniten hyötyville. Kuitenkin tulee varmistaa, ettei kukaan jää täysin terveydentilansa tarkastuksen ulkopuolelle. Moni sairaus tai ongelma on ennaltaehkäistävissä tai hoidettavissa helpommin ja vähemmän resurssein, kun ongelma löydetään ajoissa.

3.1 Raskaudenaikaisissa neuvolapalveluissa

En osaa sanoa

Ehdotetut toimet kohtaan 3.1:

-

Muita huomioita kohtaan 3.1:

-

3.2 Alle kouluikäisen neuvolapalveluissa

En osaa sanoa

Ehdotetut toimet kohtaan 3.2:

-

Muita huomioita kohtaan 3.2:

-

3.3 Kouluterveydenhuollon palveluissa

En osaa sanoa

Ehdotetut toimet kohtaan 3.3:

-

Muita huomioita kohtaan 3.3:

-

3.4 Opiskeluterveydenhuollon palveluissa

En osaa sanoa

Ehdotetut toimet kohtaan 3.4:

-

Muita huomioita kohtaan 3.4:

-

4. Onko sääntely opiskeluterveydenhuollon ja siihen kuuluvasta sähköisestä terveystieteiden tutkimuslaitoksen 17 §:n 2 momentin ja 70 a §:n säännöksissä soveltamisen kannalta toimiva?

Kyllä

Ehdotetut muokkaukset kohtaan 4:

Sähköinen terveystarkastus on hyvä ajatus, mutta riskinä on, että juuri ne, joilla on eniten haasteita ja terveystarkastusta jättävät vastaamatta. Lisäksi kyselyn tulisi olla kaikille saavutettava.

5. Onko esitetty sääntely valtioneuvoston asetukseen neuvolatoiminnasta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sisällöstä riittävä terveystarkastusten toteuttamiseksi?

Ei

6. Yhtenä toimenpiteenä asetusluonnoksessa ehdotetaan kansallisten ohjeistuksien ja suositusten päivittäminen NEUKO-tietokantaan. Onko esitetty toimenpide riittävä?

En osaa sanoa

7. Millaista muuta kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

-

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

suomen Yleislääkärit ry kannattaa opiskelijaterveydenhuollon osalta esitystä. Ei muutosehdotuksia.

Suomen Yleislääkärit ry kannattaa asevelvollisten kutsuntarkastusten osalta ehdotettuja lakimuutoksia. Ei muutosehdotuksia.

Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, miten syrjäytyneiden kutsuntatarkastukset järjestetään ja miten taataan ylipäättään tarkastusten oikea-aikainen saatavuus.

Uusi T-todistuslomake sekä sähköinen ennakkokyselylomake, jotka ovat valmisteilla, tulevat osaltaan sujuvoittamaan tätä prosessia merkittävästi.

Muita huomioita asetusluonnoksista:

Suomen Yleislääkärit ry esittää, että jatkossa neuvola- ja kouluterveydenhuoltojärjestelmää kehitetään lisää. Tämä esitys on hyvä alkua, mutta jatkossa toivomme että luotettaisiin enemmän suomalaisten terveydenhoitajien laajaan osaamiseen ja ammattitaitoon seuloa lasten terveystarkastuksissa ongelmia ja tunnistaa erilaiset huolet liittyen lasten ja perheidensä olosuhteisiin. Lääkärin rutiininomaisia seulontaluonteisia terveystarkastuksia emme pidä välttämättöminä kaikille terveille lapsille, joilla huolenaiheita ei ole tullut esille terveydenhoitajan seurannassa. Esim. 8 kk ikäisen lapsen rutiininomaisesta lääkärintarkastuksesta luopuisimme ja keskittäisimme tähän käytetyn lääkäri työvoiman erityisen tuen tarpeen mukaisesti käynteihin. Samoin 1,5-vuotiaiden lasten kohdalla mielestämme terveydenhoitajan seulontakäynti riittäisi ja vain ne lapset ja perheet, joilla huolia, oireita tai ongelmia, otettaisiin erityisen tuen tarpeen mukaisesti vastaanottokäynnille lääkärille. Laajat tarkastukset 4-vuotiaille ovat hyödyllisiä koko perheen neuvonnan ja ohjauksen näkökulmasta sekä tulevaa koulukypsyyttä arvioitaessa. Tällöinkin

normaalisti kasvavien ja kehittyen lasten sekä terveiden ja hyvinvoivien perheiden kohdalla lääkärin rutiininomainen tarkastus ei mielestämme ole välttämätön.

Sinällään tarkastusten määrää ja ajankohtia pidämme edelleen hyvinvointiyhteiskunnassamme erittäin perusteltuna lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin turvaamisen näkökulmasta.

Miettola Elina
Suomen Yleislääkärit GPF ry